

ΜΕΣΑΛΙΝΑ

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΘΩΔΩΡΙΑΝ

— Καί νά σ' ἔδλεπε ἡ Καίτη, μωρὲ Στρατῆ, σ' αὐτὰ τὰ χάλια, γέλια πού θῆκανε... Αὐτὴ γελᾷ δὲ μὲ τὸ τίποτε!...

Ὁ Στρατῆς δὲν ἀποκρίθηκε. Σήκωσε τὴν πίδα στὸ στόμα του, τράβηξε μιὰ ρουφηξιά δυνατὴ καὶ σιγώηπε.

— Κοίτα ζερβά· αὐτοὶ σταματῆσαν· φαίνεται, πὲ κάπια πέτρα θὰ τυλίχτηκε τὸ δίχτι...

— Ἀλλάξεις κουβέντα, βλέπω. Ἀλλοίμονο, καὶ τῶνάμα της πιά δὲ θὲς νὰκούσεις; Ἀλλες φορές...

— Νὰ σοῦ πῶ, Χρόνη! τὸν ἀντίκοψε ὁ Στρατῆς. Ἐχεις ἄλλες κουβέντες; Πές τις. Ἄν ξεκο- λουθήσεις τὸν ἴδιο χαβὰ σηκόνουμαι καὶ φεύγω.

Κ' ἔκανε νὰ σηκωθεῖ.

— Ἄ, δὲν τρώγεσαι πιά!... Ὁ Χρόνης τονὲ σῆχασε.

— Χωρατεύω! δὲν εἶπαμε καὶ νὰ θυμώνεις!...

Ἄ δὲ σ' ἀρέσουν αὐτὲς οἱ κουβέντες...

— Δὲ μ' ἀρέσουν, βέβαια...

Κ' ἔτσι μέινανε ξαπλωμένοι στὴ φυκιὰ καπνίζοντας τίς πίπες τους καὶ θεωρώντας τοὺς Παριανούς πού μὲ κόπο τραβοῦσαν ἔξω τὸ δίχτι. Ὁ ἥλιος στὸ δῦσμα του. Ὅλο τὸ τσοῦρμο στὸ πόδι. Ἐξῆ δεξιά, ἄλλοι τόσοι ζερβά καὶ τραβοῦσαν τὰ σκοινιά. Ἀπὸ ὦρα εἶχαν καλάρει. Ὁ καπετὰ Γιαννιὸς στὴν καίκα μ' ἓνα μπουτσολαῖδι εἶχαν ἀνοίχτει ζερβὴ μερικὰ καὶ ψάχνανε μὲ τὸ καμάκι νὰ βροῦνε πού σκάλωσε τὸ σκοινί. Τὸ βρήκανε, φαίνεται.

— Πέτρα, μωρὲ! φώναξε. Μὴν τραβάτε καὶ σπάσει τὸ σκοινί. Ἰσαμε πεντακόσες ὀκάδες!... Βουνό!...

— Καί τί θὰ κάνουμε τώρα; τοῦ φώναζανε ἀπ' ὄξω.

— Θὰ βουτήξω, μωρὲ, νὰν τὸ ξεμπερδέψω τὸ σκοινί...

— Καί νὰν τὴν καρκαυλήσεις λίγο δεξιά νὰ μὴ μᾶς ξαναμπλεχτεῖ...

— Ἴδια σκίφτουμα!

Ὁ καπετὰ Γιαννιὸς ἔβγαλε τὴ ρανέλα του καὶ

ἀνάγκη νὰ κρύβεται πιά, θὰ βγῇ ὄξω καὶ θὰ τινάξει τὸ ξεπλυμένο μούτρο του ἀδιάντροπα μπροστὰ σ' ὅλον τὸν κόσμον καὶ θὰ σκούζει μὲ τρανταχτὴ φωνή: «— Ἐγὼ εἶμαι!...»

Στὸ γυμνωμένο κάμπο πού ξετυλίγεται ὡς τὰ οὐρανόθεμελα σὰ νᾶναι καμιὰ θάλασσα πικροκυματοῦσα μαντίζει κανένα ζεβίτη πού περνᾷ σὰν ἡσκίος καὶ πάει στὴ δουλιὰ του· τὸ μισόρωτο τῆς κονταβγῆς ἀσπρογαλιάζει κάπως τώρα καὶ τὰ χρυσὰ τᾶστέρια θαμπώνονται καὶ ἀποτραβιούνται. Ἡ σάπια μυρουδιά τοῦ χόρτου χάνεται γιὰ λίγο μὲ τὸ ἥσυχο καὶ μαλακὸ ἀγέρι πού στέλνουν οἱ γεράνιες βουνοκορφές. Καμιὰ γαλιάντρα κάποτε φουρτουράει σκιασμένη καὶ ὁ τσαλαπετεινὸς ζυγιάζεται πάνου σὲ κούφιο σῶλο.

Σ' ἓνα χωράφι παραπέρα συναπαντᾷ τὰ γελάδια τοῦ χωριοῦ πού βγαίνουν γιὰ βοσκή: ἓνα κοπάδι ἀριὸ καὶ ἀνήσυχο, νηστικὸ καὶ λήπερο. Μουγκρίζουν κάθε τόσο φοβερά καὶ ἀγριζμένα καὶ σηκώνουν τὴ φουντωτὴ νουρά πάνου στὸν ἀέρα, καθὼς κουσίδουνε ζερβόδεξα.

Τὸ μουγκρητὸ ἀπὸ τὸ νὰ μπουλιάζεται ἴσια μὲς στὴν ψυχὴ τοῦ Σταύρου Γκέλα, καὶ τόσο τόχει συνηθίσει πού λείει πὼς δίχως ἄλλο εἶναι κατιτὶ δικό του. Σταματᾷ ἑξῆς στὸν τόπον καὶ τὰναμετράει τριγύρω του μὲ τὴ βαθιὰ καὶ σκοτεινιασμένη ματιὰ του ἓνα ἓνα...

(Λόρσα—Ἀβγουστος, 1906.)

ΣΠΗΛΙΟΣ ΑΝΘΙΑΣ.

βούτηξε· ἔμεινε λίγες στιγμὲς στὸν πάτο καὶ ἀνέβηκε στὸ γυάλιο, καὶ πάλι ξαναβούτηξε, τρεῖς, τέσσε- ρεις καὶ πέντε φορές, καὶ ὕστερα πήδηξε στὴν καίκα.

— Τραβάτε τώρα! φώναξε.

Καὶ τὸ τσοῦρμο ξανάρχισε τὴ δουλειά.

— Μεσαλίνα!... μουρμούρισε ὁ Στρατῆς.

Ὁ Χρόνης ξαφνιαστικῶς.

— Μεσαλίνα;

— Ναί, σωστὴ Μεσαλίνα!

— Ἡ Καίτη;

— Βέβαια, ἡ Καίτη...

— Ὁλ' ἀδελφε, τὸ παρακάνεις...

— Ἔτσι αἰ; τὸ παρακάνω;

Κι ὁ Στρατῆς πικρογέλασε.

— Τὸ θαρρεῖς. Ἀμ κάτι ξέρω... Γιὰ νὰ μιλάω ἔτσι... Στὰ κουτουροῦ δὲ μιλάω ποτέ! Μεσαλίνα σοῦ λέω· ἔκουσε με...

— Νὰ σ' ἀκούσω; Καί τί νὰκούσω; Ἀεροκου- βέντες; Σήκω! Τραβήξανε τὴν τράτα... Πάμε νὰ πάρουμε κἄνα λιθρίνι...

— Ἡρθε ἡ ἀράδα σου νάλλᾷς κουβέντα. Φαί- νεται πειράζεσαι. Μήπως καὶ ἡ ἀφεντιά σου μπλέχτη- κες στὰ δίχτια της;

— Τί λές;

— Ξέρω καὶ ἐγὼ! Ὅλα γίνονται... Εἶδαν τόσα καὶ τόσα τὰ μάτια μου.

— Μὰ γὼ δυὸ τρεῖς φορές ὅλες καὶ ὅλες μίλησα μαζί της καὶ μιὰ φορὰ μοναχὰ τὴ συντρόφεψα ἴσα- με τὸ σπῖτι της...

— Τὴ συντρόφεψες κιόλας; Φτ! Πάει! Τὸ πουλὶ πιάστηκε!

— Ἐλα, ἔλα! Σήκω! Θὲς νὰ παίξεις μα- ζὶ μου!...

— Νὰ παίξω μαζί σου; Ὁχι, μωρὲ παιδί. Δὲν ἔχω κανένα κέφι νὰ παίξω μαζί σου—ποτέ μου δὲν ἔπαιξα μ' ἀκονισμένα μαχαίρια. Φοβοῦμαι μο- ναχὰ... φοβοῦμαι γιὰ ὅλους πού τὴ ζυγώνουνε—γιατί ζυγώνουν τὴ φωτιά. Καὶ νὰ εἶταν τρόπος νὰ βρίσκου- μαι πάντα πλάι της, νὰ μὴν ξεκολλῶ στιγμὴ ἀπὸ τὸ πλευρὸ της, ὅχι ἀπὸ ἀγάπη, μὰ ἔτσι· ἀπὸ πονο- ψυχιά, γιὰ νὰ φωνάζω στοὺς γύρω της τὸν κίντυνο· Φυλαχτήτε, παιδιὰ, ἀπὸ τὴν ψεύτικη μὰ θανατερὴ ἀγάπη της, φυλαχτήτε!

Ὁ Στρατῆς δὲ γελούσε· μιλούσε ἀργὰ καὶ σο- βαρὰ, μ' ἓναν τέτιον τόνο, σὰ φοβισμένο, πού λές καὶ ἔβλεπε κάπιο μεγάλο κακὸ νᾶρχεται καταπάνου του. Ὁ Χρόνης τὸν ἄκουγε προσεχτικὰ καὶ ξαφνιασμένα. Ἀνασηκώθηκε λίγο καὶ καθίσε στὰ φύκια· ὅχι πιά ξαπλωμένος· καὶ τὸν κοίταξε κατάματα.

— Καθμένε Στρατῆ, τὴν ἀγαπᾷς ἀκόμα!...

Ὁ Στρατῆς ζετινάχτηκε σὰ νὰν τονὲ χτύπησε δράκαινα.

— Ἐγὼ; Ὁχι! Ποιὸς σοῦ τῶπε; Ἐγὼ; Πάει πιά, γιατρούτηκα καὶ γλεντῶ τώρα τὴ για- τριά μου!

— Δὲ γλεντᾷν οἱ ἄνθρωποι ἔτσι!

— Ὅτα σηκώνονται ἀπὸ ἀρρώστια βαρὶκ δὲν ἔχουν τᾶνακα νὰ γλεντήσουν καὶ καλύτερα!

Ξανασωπάσανε γιὰ ὦρα. Ξαπλωμα στὴ φυκιὰ καὶ πάφ! πούφ! τὸ τσιγάρο. Εἶχε σουσουπώσει κιόλας. Οἱ Παριανοὶ καταπιαστήκανε καὶ δευτέρη καλάδα, σιγοτραγουδώντας καὶ χαχανίζοντας. Μπάτης ἀλα- φρόφυλοκοχάιδεβε τὸ γυάλιο καὶ ἔφερνε ἀπ' ἀντίκρου τίς μυρουδιὰς τοῦ θυμариού. Στὴ θάλασσα τίποτ' ἄλλο ἀπὸ τὴν καίκα τῶν Παριανῶν καὶ σ' ἀκρογιάλι μοναχὰ τὸ τσοῦρμο καὶ οἱ δυὸ τους. Ἀλήθεια, λίγο παρῆκει ἀπ' αὐτοὺς, στὸ ἀπάνεμο, ἓνας Παριανὸς ἀνα- βε φωτιά καὶ ἐτόιμαζε τὸ τσοῦκάλι γιὰ τὴν κακαβιά.

— Θὰ φάτε καὶ λόγου σας; τοὺς φώναζε ἀπὸ τὴν καίκα γελώντας ὁ καπετὰ Γιαννιὸς.

— Μήπως δουλέψαμε γιὰ νὰ φάμε; τοῦ ἀπο- κρίθηκε γελώντας καὶ ὁ Χρόνης.

Ἔτσι πέρασε ἀκόμα κάμποση ὦρα. Κ' οἱ δυὸ σωπούσανε, μὰ καὶ οἱ δυὸ δειχνανε σὰ νᾶχανε κάτι νὰ ποῦν. Ὁ Χρόνης νὰ ρωτήσει, ὁ Στρατῆς νὰπο- κριθεῖ. Μὰ καὶ κανεὶς του δὲν ἀποκοτοῦσε νᾶρχινῆ- σει. Φοβόντουσαν. Ἔτσι, σὰ νὰν τὸ ξέρανε καὶ οἱ δυὸ τοὺς πὼς θὰ τοὺς στενοχωροῦσε ἡ κουβέντα, μὰ πού ἔπρεπε πάλι καὶ νὰ εἰπωθεῖ. Εἴτανε, βλέπεις, ἀνάγκη, εἴταν κακὸ, πού λές, πού ὅσο καὶ ἂ θέλανε, δὲ θὰ μπορούσαν καὶ νὰν τᾶποφύγουν.

— Μεσαλίνα λοιπὸν! εἶπε ὁ Χρόνης σιγαλὰ, σὰ νὰ μιλούσε μοναχὸς του.

— Τέτια, ναί! πρόστεσε ὀρμητικὰ ὁ Στρατῆς. Μ' ὅποιονε βρεῖ μπροστὰ της, μ' ὅποιονε συναπαντή- σει στὸ δρόμο της. Μὲ νιὸς, μὲ γέρους. Ἀκόμα καὶ μὲ τοὺς δούλους της, σὰν τὴν ἄλλη. Ἀχόρταγν. Οὔ- τε πέντε, οὔτε δέκα δὲν τὴ σῶνουνε. Θέλει ντουζί- νες καὶ ντουζίνες νὰν τοὺς τυραγνᾷ, νᾶνασάινει τοὺς καημούς τους, νὰ ζεῖ μὲ τοὺς πόνους τους. Αἰσθημα- τικὴ Μεσαλίνα. Μὲ νιώθει; χειρότερη καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη. Ἐκείνη τουλάχιστε παραδίνε τὸ κορμί της. Αὐτὴ φυλάει τὸ κορμί της, πορνεύοντας τὴν ψυχὴ της. Εἶναι τίμια! Μὰ τέτια τιμὴ τὴ γράφω ἡ ἀ- φεντιά μου στὴν πατούνα μου καὶ νὰ μὲ συμπαθᾷς. Τέτια τιμὴ βάλ' τ'ηνε στὴ σαλαμούρα γιὰτὶ γλήγο- ρα θὰ σαπίσει.

Νὰ μ' ἀκούσεις πού σ' τὸ λέω. Ἡ τιμιότητ της ψυχῆς εἶναι πού ἀξίζει· αὐτὴ εἶναι τὸ διαμάντι τὸ ξετίμωτο· ἡ ἄλλη, τοῦ κορριοῦ, εἶναι σκλάβη τῆς Ἀνάγκης. Δὲν μπορεῖ νὰν τὴν ἐξουσιάζει ὁ καθένας καὶ πάντοτε. Κυρὰ εἶναι ἡ πρώτη· ἡ ἄλλη, εἶπα- με, εἶναι δούλα της.

Να, λοιπὸν ποιὰ τιμιότητ της λείπει. Στὴν ἀρ- χὴ δὲν τὸ πρόσεξα· δυὸ χρόνια σιμά της καὶ τὴν ἐ- παίρνα γι' ἄγγελον. Δυὸ χρόνια, εἶπα. Ξέρεις μέσα σ' αὐτὰ τὰ δυὸ χρόνια πόσους ἄλλαξε; Νὰ σοῦ πῶ καὶ εἴκοσι, λίγοι θᾶναι. Καὶ τοὺς εἴκοσι τοὺς ἀγά- πησε· γιὰ λίγο καιρὸ τὸν καθένα, μὰ πάντα ἔτσι δειχνόνταν· πὼς τὸν ἀγαποῦσε. Κ' ἐγὼ πάντα τὴ δικαιολογοῦσα... Ἡ καημένη, τί νὰ σοῦ κάνει. Ὁμορ- φη εἶναι, μορφωμένη, τοῦ κόσμου, πού λένε, λίγο ὑ- στερικὰ καὶ ὁ ἄντρας της ἓνας μεσόκοπος παραλυμέ- νος. Γυναῖκες καὶ χαρτιά. Καὶ τῶξερ. Τῶξερ καὶ πὼς δὲν τὸν ἀγαποῦσε, μὰ πὼς τὴν ἀγόρασε, ἔτσι ἀπὸ ζιππασιά, γιὰ νᾶχει ὁμορφὴ γυναῖκα, ὅπως θᾶθελε νᾶχει ὁμορφο ἀμάξι ἢ ὁμορφο σπῖτι στὴν Κηβισιά. Κι ἄς μὴν μπῆκε ποτέ σ' ἀμάξι, καὶ ἄς μὴν πη- γαίνει οὔτε μιὰ φορὰ τὸ χρόνο στὴν Κηβισιά. Ἡθε- λε νὰν τᾶχει, γιὰ νὰν τὰ βλέπει καὶ νὰν τοῦ λείει ὁ κόσμος πὼς τᾶχει. Τὸ ἴδιο καὶ τὴ γυναῖκα του.

Τί νὰ σοῦ κάνει καὶ αὐτὴ; Ἄν εἴταν ἄλλη, θᾶ- πεφτε στὰ πόδια του καὶ θὰ τοῦ ζητοῦσε ἢ νὰν τὴν ἀγαπήσει ἢ νὰν τὴ χωρίσει. Μὰ εἶναι ἐγωίστρα καὶ δὲν τὸ καταδεχότανε νὰ ταπεινωθῇ μπροστὰ του. Τὸν ἀφίνει λοιπὸν νὰ ζεῖ ὅπως θέλει καὶ ζεῖ καὶ αὐτὴ τοῦ γούστου της. Δὲ σοῦ τὸ κρύβω, τὴν ἀγαποῦσα, μὰ περισσότερο τὴ λυπόμουν. Νὰν τῆς δείξω ὅμως τὴν ἀγάπη μου, ποτέ! Φοβόμουν μὴπως πᾶθω ὅ,τι καὶ οἱ ἄλλοι. Μήπως ὕστερ' ἀπὸ λίγο, σὰ δύ- σει τᾶστέρι μου, δηγέται στοὺς ἄλλους γιὰ μένα, ὅ,τι δηγιότουνα γιὰ τοὺς ἄλλους σὲ μένανε. Ὁχι ἀπὸ κακία της· ἔτσι τὸ θαρροῦσα τότε, μὰ ἀπὸ λα- φρομυαλιά, — ἔτσι ἀπὸ φυσικὸ της, νὰ μὴ σοδαρεῖ- ται ποτέ καὶ σὲ τίποτα.

Καὶ παρακαλοῦσα νᾶγαπήσει καὶ ἄς μὴν εἴμου- να καὶ ἐγὼ πού θὰ τὴ συγινεύσα· ἄς εἴταν ὅποιος ἄλ- λος, σῶνε μοναχὰ νὰ εἴταν κάποιος, γιὰτὶ ἔπρεπε

επιτέλους να βρεθεί κάποιος νάν της δώσει εκείνο που νόμιζα—νά, μέσ' στη βλακιά μου!—που διψάσε η ψυχή της, τη μεγάλη αγάπη, την αληθινή· νάν την κάνει να ξεχάσει την χτηνώδη περιφρόνηση του άντρός της, νάν τη φέρει στο δροσερό άνθος της ζωής.

Κι ο κάποιος βρέθηκε. Έτσι τουλάχιστο το θάρρεψα, πώς βρέθηκε. Ένα δειλινό πήγα σπίτι της. Πέρασαν πάνω κάτω τρεις μήνες από τότε. Πήγα να ταχτικά κάθε δειλινό και της κρατούσα συντροφιά. Παίξει κι όμορφο πιάνο, ξέρεις, κ' έτσι περνούσα μια δυό ώρες ευχάριστες. Όταν έλειπε, έπαιρνα κάνα βιβλίο από τη μικρούλα της τη βιβλιοθήκη, τη διαλεχτή, και την περίμενα. Πήγα λοιπόν και κείνο το δειλινό. Ρώτησα τη μικρή δουλίτσα της αν είναι πάνω.

— Είναι από ώρα με τον κ. Παύλο.

Χαμοχέλασα. Ο Παύλος, ένα παιδί ως είκοσι εικοσιδυό χρονών και ντροπαλό σαν κορίτσι, που μόλις ένα μήνα πούχε γυρίσει από το Μόναχο. Ζουγράφος καλούτσικος και, φυσικά, θαυμαστής της. Μπορούσε και θύμα της, δεν ξέρω.

— Θα γελάσουμε... σκέφτηκα κι ανέβηκα πάνω. Ίσια στη σάλα. Η πόρτα μισανοιγμένη και σταμάτησα. Χρ! Σάν κάτι να ράγισε μέσα μου. Όρθιοι κ' οι δύο τους, στο βάθος της σάλας, μπρός σε μια εικόνα κρεμασμένη στην τοίχο. Ο Παύλος περασμένο το χέρι του στη μέση της κ' εκείνη άκουμπισμένο το κεφάλι της στο ώμο του. Γύρισα να φύγω. Με νιώσανε.

— Καλέ, τί φεύγετε; Έλατε μέσα! μου φωνάζει άτάραχα και γελαστά η Καίτη.

Μπήκα, τούς χαιρέτησα. Ο Παύλος κίτρινος σαν το φλουρί. Εκείνη... Μπα! δε βαριέσαι! Σά να μην είχε ουδείς τίποτα.

— Βλέπουμε την εικόνα του Παύλου και της Βιργινίας. Ο κ. Παύλος λέει πως θ'αντιγράφο καλού τεχνίτη.

— Και η κ. Βιργινία θα συμφωνεί βέβαια! είπα έτσι πειραχτικά, μα δίχως νάν το θέλω.

— Ξεχνάτε τ'όνομά μου; με ρώτησε με πίκρα δείχνοντας μου πως ένιωσα το πείραγμα.

— Όχι, μα θαρρώ σας στέκει ο ρόλος αυτός....

Ο Παύλος τσιμουδιά. Σε λίγο σηκώθηκε, μας καληνύχτισε κ' έφυγε σά ζεματισμένος.

— Το καημένο το παιδί! σιγόειπα.

— Για τον κ. Παύλο μιλάτε; με ρώτησε.

— Για τον Παύλο της εικόνας.

Χαμογέλασε η Καίτη απονήρευτα τάχα. Έγώ πήρα ένα βιβλίο από το τραπέζι και το ξεφύλλιζα. Πήγε και κάθισε στο πιάνο.

— Θέλετε να παίξω τίποτα;

— Α δεν είστε κουρασμένη!

— Κουρασμένη; Και γιατί;

Κάτι έπαιξε. Μα ούτε θυμούμαι τί, αφού ούτε πρόσεξα. Το μυαλό μου καρφωμένο στην εικόνα που είδα. Ο Παύλος!... Άραγες θ'αντιγράφο που θα την κάνει εύτυχη; Άραγες θ'α πάρει κι αυτός ένα νούμερο στον κατάλογο, πλάι στους άλλους;

— Κάθεστε να φάμε απόψε μαζί; με ρωτάει χωρίς νάφαι το πιάνο.

— Α δε τ'ας φέρνω βάρος!

— Το έναντιό, μου κάνετε χάρη. Ο άντρας μου μου παράγγειλε πως θ'α φάει απόψε όζω με κάπιο φίλο του... Μπορεί ο φίλος αυτός να φορεί και φουστάνια, μα δε βλάπτει. Μαθημένη από τέτια.

Θάρρεψα πώς ξεχώρισα κάπιο κρυμένο παράπονο στα λόγια της και τη λυπήθηκα.

— Θα μείνω! της είπα.

Καθίσαμε στο τραπέζι. Παύ δρεξη! Άραγες ο Παύλος;... Εκείνη όλο και μιλούσε, για χίλια δυό

αθήμαντα πράματα, έτσι για να γίνεται κουβέντα. Με τα τσιγγέλια κάθε μου λόγος. Και δεν ήθελα να φανώ, να με νιώσει. Μα πώς να κρυφτώ; Με ξέρεις δά, δεν μπορώ να κρύψω τίποτα.

Για να με διασκεδάσει αρχίνησε να κοροϊδεύει· κάτι φίλους της παλιούς. Τουτό της είπε κείνος, τουτό της έκανε ο άλλος. Και δός του γέλια. Δε βάστηξα.

— Για τον Παύλο δε θ'α πεις τίποτα. Σίγουρα, αυτός θ'α γλυτώσει την κοροϊδεία σου! της είπα λίγο απότομα.

— Για τον Παύλο; με ρώτησε γελαστά. Για ποιόν Παύλο; Για τον Παύλο της εικόνας;

— Ναι, της ζωντανής εικόνας που αντίκρυστα στη σάλα σου!

Πρώτη φορά που της μιλούσα σ' ένικό κ' έτσι απότομα. Ξαφνιάστηκε μα δε μίλησε· κάρφωσε σκεφτικά τα μάτια στο πιάτο της.

— Να σου πώ, Καίτη, ξακολούθησα. Πρόσεξε, τί θ'α σου πώ. Σ' αγαπώ τόσο που να θέλω την εύτυχία σου. Πρώτη φορά σ' ανοίγω την καρδιά μου, σ' αφήνω να ιδείς το μεγάλο μου μυστικό, γιατί τώρα αγαπας κι όποιος αγαπάει δε γελάει μ' εκείνον που τα ίδια υποφέρειν. Αγαπας τον Παύλο· αγαπά τον. Του αξίζει νάν τον αγαπάς και σου αξίζει και σένα να γευτείς το γλυκό πιότο της αγάπης.

— Φίλε μου!... μούπε κ' ένα δάκρυ κύλησε στα μάγουλά της.

— Φίλος σου αληθινός που τα θυσιάζει όλα, κόμα και την αγάπη του, να σε ιδεί εύτυχισμένη. Και σηκώθηκε να φύγω· μούδωσε το χέρι· τόνωθα να τρέμει στα χέρια μου.

— Στρατή, μου είπε—πρώτη φορά που δε με είπα κύριο Στρατή—, να σε φιλήσω.

Δέν απόρεσα καθόλου μα ήσυχα ήσυχα της είπα·

— Φίλησέ με. Τους φιλούνε τους νεκρούς.

— Ναι, μα και τους αδερφούς τους φιλούνε.

Και φιληθήκαμε. Πρώτη και στερνή φορά. Αχ, έμπαινε πιά σ' άλλον κόσμο, σε ούράνιο, και γι' αυτό το φιλή της μου φάνηκε άγγελικό, της ψυχής φίλημα. Γιατί κείνη τη στιγμή πίστεψα πως είχε ψυχή.

Ξακολουθούσα να πηγαίνω ταχτικά σπίτι της, σαν και πρώτα. Μα όχι πιά το δειλινό. Ήξερα πως τότε πηγαίνει ο Παύλος. Πήγα να λοιπόν η κοντά το μεσημέρι ή το βράδι, ύστερ' από το φαί. Μια δυό φορές έτυχε να βρώ και τον Παύλο εκεί, μα κοίταξα να φύγω γλήγορα. Τι νάν τους έμποδιζω τους ανθρώπους; Και η Καίτη όλο γλύκα σε μένα· για τον Παύλο ούτε λέξη· απόδειξη πως τον αγαπούσε. Και χαϊρόμουνα, πίστεψέ με, Χρόνη, χαϊρόμουνα. Είχε ψυχή. Αξίζει λοιπόν νάν την αγαπάει και νάν τη σέβεται κινεί. Αδιάφορο αν αγαπούσε άλλον. Αυτό δε μ' έμποδιζε νάν την αγαπώ. Δυναμωνε ίσια ίσια την αγάπη μου.

Πέρασε μήνας. Πρόσεξε, ούτε μέρα περισσότερη. Το θυμούμαι καλά, ούτε μέρα. Ένα μεσημέρι που είμαστε οι δύο μας σπίτι της τη ρώτησα για τον Παύλο. Ήθελε νάν τον συστήσω σε μια ξαδέρφη μου νάν της κάνει το κάρδο.

— Έχει όχτώ δέκα μέρες να φανεί.

— Μπα! και τέντωσα τα μάτια μου πάνω της απορώντας. Και γώ θαρρούσα πως έρχεται ταχτικά...

— Μα θαρρείς πως κάνει κ' ευχάριστη συντροφιά; Σκολαστικός όσο παίρνει· και η τέχνη του δά όχι και τόσο φίνα. Την ίδια ιδέα έχει κι ο κ. Λέαντρος... Ξέρεις, αυτός νιώθει από τέτια, έχει πιά φένο γούστο και η συντροφιά του μου άρεσει πολύ. Είναι από τους καλύτερους φίλους μου.

— Όστε ο Παύλος αποστρατεύτηκε;

— Μα αδυναμία που του έχεις!

— Έγώ; Τον καημένο!...

Καθότανε πλάι μου στο ντιβάνι· σκεδόν άκουμπούσε πάνω μου. Στα τελευταία λόγια της τραβήχτηκα με φόβα από κοντά της· κι ούτε αποκοτούσα νάν την κοιτάξω· σαν κάτι κρύο ένιωθα στο πλάι μου, κρύο σαν το θάνατο.

— Να σου πώ, Στρατή...

— Να μου πής, κυρία Καίτη...

— Μπα! Γιατί έτσι;

— Πώς έτσι;

— Να, το κυρία κι ο πληθυντικός τί χρειάζονται δώ;

— Σε μια κυρία...

— Σε μι' αδερφή!

— Άλλοίμονο, είμαι μοναχογιός κ' η μάνα μου πέθανε γεννώντας με, ώστε δεν πρόφτασε να μου δώσει κι αδερφή!

— Πολύ νόστιμο! Μα τί χαριτωμένα που τα λές μερικές φορές!

— Χαριτωμένα;

Άρχισα νάγριζώ μα κρατήθηκα· φοβήθηκα μήπως αν άρχινούσα δεν τα καταφέρω να σταθώ εκεί που πρέπει.

— Άκουσε, Στρατή...

— Σας άκούω.

— Όχι! Όχι! Ένικό! φώναζε τάχα με πείσμα και με χτύπησε χαιδευτά με τη βεντάγια της στο κεφάλι.

— Σ' άκούω λοιπόν, αφού έτσι το θέλετε.

— Πάλι πληθυντικός; θ'α ξεναχτυπήσω.

— Ούφ! Λέγε...

— Θυμάσαι κείνο το βράδι, έδω κ' ένα μήνα, που φάγαμε μαζί;

— Βέβαια, σ' δε θ'αν το ξεχάσεις... Ήταν το βράδι που ζωντανέψατε στη σάλα με τον Παύλο· την όμορφη είτόνα του Σαινπιέρου.

— Καλέ, δεν το θυμούμαι γι' αυτές τις αηδίες! Το θυμούμαι κείνο το βράδι το αξέχαστο γιατί μούπες πως μ' αγαπάς.

— Έγώ; Χά! χά! χά! Είμωνα μεθυσμένος κείνο το βράδι... Είχα πιεί πολύ κρασί, φαίνεται.

— Δεν είχες πιεί κρασί, Στρατή. Όχι! Μιλούσε η ψυχή σου και μιλούσε ολόϊσα στην ψυχή μου. Και η ψυχή μου σου άπάντησε μ' ένα φιλή...

— Μ' ένα αδερφικό φιλή... Αϊ;

— Όταν η γυναίκα άκούει πως αγαπιέται δε φιλάει σαν αδερφή... Ξέρει το!

Κ' έκανε να μου πιάσει το χέρι. Τραβήχτηκα ακόμα.

— Θάρρεψες πως αγαπήσα τον Παύλο!... Χά! χά! χά! Ένα παλιόπαιδο καί, μπροστά σ' έναν άνθρωπο σοβαρό, μπροστά σ' έναν υπεράνθρωπο!...

Τινάχτηκα πικνω.

— Όχια! φώναξα κι έρπαξα το καπέλλο μου κ' έφυγα. Και δεν ξαναπάτησα ποτέ κι ούτε θ'α ξαναπατήσω. Η αναπνοή της θανατώνει και την αγαπώ τη ζωή.

*

Ο Στρατής σώπασε. Ο Χρόνης, δίχως όρεξη πιά να γελάσει, τον ρώτησε σοβαρά.

— Και τώρα με το Λέαντρο;

Ο Στρατής έσκασε τα γέλια.

— Με το Λέαντρο; Μα, χριστιανέ μου, δεν έμαθες ντίπ να λογαριάζεις. Αν τον Παύλο που τον αγαπούσε αληθινά, σου το λέω εγώ, τον αγαπούσε, τον βαρέθηκε μέσα σε είκοσι μέρες, πόσους πρέπει νάλλαξε μέσα στους τρεις μήνες που πέρασαν από τότε; Αυτός οι αίσθηματικές Μεσαλίνες δε χορταί-

νουν· είναι σαν τις άλλες τις Μεσαλίνες· θέλουν κά-
θε λεφτό νάλλαζουν κι από έναν, για να ξαπλώ-
νουνε φοβίμια τριγύρω τους, αίσθηματικά φοβίμια...
Ζούνε με τή μυρουδιά του φοβιμιού, μ' αὐτὴν θρέ-
φονται... Ἡ ζωὴ τις στενοχωρεῖ, τις πνίγει...

Οἱ Παριανοὶ θὰ τραβοῦσαν τώρα τὴν τρίτη κα-
λάδα. Ο Στρατῆς κι ὁ Χρόνης σηκώθηκαν ἀπὸ τὴ
φυκιάδα. Φεγγάρι· δλόγιμο φώτιζε τὰ κρογιάλι με
τὰ θυμάρια τὰ φουντωτά καὶ με τοὺς τρατάρηδες
ποὺ τραβοῦσαν.

— Βρε Χρόνη !...

— Λέγε !

— Τόση ὥρα σαπίσαμε με τις φοβιοκουβέντες.
Πάμε νὰ ζήσουμε καὶ λίγο, δουλεύοντας.

— Πάμε !

Καὶ πήγανε κι αὐτοὶ κι ἀνκατωθήκαμε με τὸ
τσουρμό, βοηθώντας στὸ τραβήγμα τοῦ σκοινιού. Οἱ
Παριανοὶ ζωεροὶ κι δλόγοι τραβοῦσανε ἰσόχρονα
τὸ σκοινὶ τῆς τράτας τραγουδώντας χαμηλόφωνα
καὶ γλυκά·

Τὴν ἀπιστίά σου ὁ Γιαραμπῆς
ἀπὸ ψηλὰ τὴ βλέπει
κι ὅποιος γυναῖκα πιστεψέ
παλούκωμα τοῦ πρέπει.

— Χρόνη ! φώναξε ὁ Στρατῆς. Κλείσε, παρα-
καλῶ, αὐτὸ τὸ τραγούδι σὲ φάκελλο νὰν τὸ στείλου-
με ταχιά συστημένο τοῦ ἔρμου τοῦ Παύλου !

— Τόκλεισα !

Καὶ τραγουδῆσανε κι αὐτοὶ μαζί με τὸ τσουρμό·
Κι ὅποιος γυναῖκα πιστεψέ
παλούκωμα τοῦ πρέπει.

10. 9. 906.

ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ

ΑΠΟ ΤΗ ΜΠΑΛΑΝΤΑ ΤΗΣ ΦΥΛΑΚΗΣ ΤΟΥ Reading

(Ἡ ἀρχὴ τῆς σὺν περασμένου φύλλου)

Ἐξ βδομάδες ὁ φυλακισμένος περπατοῦσε στὴν
ἀδελή, με τὴ σταχτιά ξεθωριασμένη φρεσιά καὶ με
τὸ κασκέτο τοῦ κατόδικου στὸ κεφάλι. Ἡ περπατη-
διά του φαίνότανε λαφριά καὶ ζωηρή, μὰ ποτὲ δὲν
εἶχα δῆ ἄνθρωπο ν' ἀντικρίζῃ τόσο λαχταριστὰ τῆς
μέρας τὸ φῶς.

Ποτὲ δὲν εἶδα ἄνθρωπο νὰ ρίχνῃ τόσο δυνατὴ μα-
τιὰ σ' αὐτὴ τὴ μακρὴ γαλανὴ σκεπὴ, ποὺ οἱ φυλα-
κισμένοι τὴ λέν Οὐρανὸ καὶ σὲ κάθε σὺννεφο ποῦ-
σερνε στὸν οὐρανὸν θέλο τὰ ξέγκλεγα μαλλιά του.

Δὲ στριφογύριζε τὰ χέρια του, σὺν τοὺς ξεγρα-
μένους ποὺ πασκίζουν νὰ μακρύνουν τις ἐλπίδες
τους, ἀφτὸς ὁ καταραμένος ποὺ βρισκόταν στὸ κατό-
τῆς μάδρας ἀπελπισίᾳ,

Δὲ στριφογύριζε τὰ χέρια του, οὔτε ἐκλαίγε, μὰ
οὔτε καὶ λυπότανε καν. Μόνο ρουφούσε τὸν ἀγέρα
σὰ νάδρισκε καὶ μέσα κάποια γλύκα χωρὶς πόνο.
Μὲ δάδνοιχτο τὸ στόμα ἔπινε τοῦ ἡλιοῦ τὸ φῶς σὰ
νὰ εἶτανε κρασί.

Οἱ ἄλλες βαδανισμένες ψυχὲς κ' ἐγὼ ποὺ περ-
πατοῦσαμε στὴν ἀλλή ἀδελή, ξεχνούσαμε τὸ φταίξιμό
μας, ἂν εἴταν μικρὸ ἢ μεγάλον, καὶ κοιτούσαμε με θλι-
δερὰ καὶ θαμπωμένη ματιὰ τὸν ἄνθρωπο ποῦ πρεπε
νὰ κρεμαστῇ.

Παραξενεδοῦσαν δταν τὸν ἐδλεπες νὰ περνᾷ
με μιὰ περπατησιὰ τόσο λαφριά καὶ ζωηρὴ κι δταν
τὸν ἐδλεπες ν' ἀντικρίζῃ τόσο λαχταριστὰ τῆς μέ-
ρας τὸ φῶς. Καὶ παραξενεδοῦσαν ἅμα στοχαζόσαν

πὼς ἀφτὸς ὁ ἄνθρωπος εἶχε ἓνα τέτιον χρέος νὰ ξε-
πλερώσῃ.

Ποιανοῦ δὲν ἀναγάλιασε ἡ καρδιά δταν τις ἀ-
νοιξιάτικες μέρες εἶδε τὴ φυλλωσιά ποὺ ξεπεταίει τὸ
δρῦ ; Μὰ εἶναι ἐλβεινὴ ἢ δὴν τοῦ δεντροῦ τῆς
κρεμῆδας καὶ τὴ ρίζα του δαγκώνουν ὀχρῆς. Ὅ,τι κι
ἂν εἶναι, πρασινισμένο ἢ ξεραμένο, ἓνας ἄνθρωπος
πρέπει νὰ πεθάνῃ πρὶν τοῦ γουρμάου ὁ καρπὸς του.

Ὁ κόσμος κι ἂν πασκίζῃ, δλες του οἱ προσπάθειες
ψηλὰ μὰ πολὺ ψηλὰ, ἀντικρίζουν τὸ θρόνον τῆς
οὐράνιας χάρις. Μὰ ποῖος θὰ ἤθελε νὰ βρεθῇ μ' ἓ-
να κανάδινο λαιμοδέτη ψηλὰ σὲ μιὰ σκαλωσιά καὶ
μέσα ἀπὸ τὸ πετραχειλὶ τοῦ φονιά νὰ ρίχνῃ τὴν τε-
λεφταία του ματιὰ στὸ οὐρανὸ !

Εἶναι γλυκὸ νὰ χορέδῃ κανεὶς με τοῦ βιολιού
τοὺς τόνους, δτα σοῦ ἀνοίξουν τὸ δρόμον ἢ ζωὴ κ'
ὁ ἔρωτας. Ὁραὶο κι ἀσύνηθο νὰ χορέδῃ κανεὶς με
ψάλματα καὶ λαγοῦτα. Μὰ δὲν εἶναι καθόλου γλυκὸ
νὰ στριφογυρίζῃ τὰ πόδια του, χορέδοντας στὸν
ἀέρα.

Μὲ περιέργια μάτια καὶ με τρελλὰς σκέψεις τὸν
κοιτούσαμε κάθε μέρα, καὶ ρωτιόμαστε μέσα μας, μὴ
τυχὸν καὶ μετὶ τελειώσουμε με τὸν ἴδιον τρόπο,
γιατὶ κανένας δὲ μπορεῖ νὰ προμαντέψῃ ἴδια σὲ
ποιά κόκκινη Κόλαση ἢ τυφλὴν τοῦ ψυχῆ μπορεῖ νὰ
πλανηθῇ.

Ἐπὶ τέλους ὁ πεθαμένος ἄνθρωπος δὲν περπατοῦ-
σε πιά με τοὺς ὑπόδικους, κ' ἔμαθα πὼς εἶχε κα-
θίσῃ στὸ σκαμνὶ ποὺ κάθονται οἱ κατηγορούμενοι
καὶ πὼς ποτὲ πιά σ' αὐτὸ τὸ χαριτωμένο κόσμον τοῦ
Κυρίου δὲ θὰ δεῖ τὸ πρόσωπό του.

Σὰ δυὸ καρδιά ποὺ παραδέρνουν στὴν ἀνεμο-
ζάλη βρεθήκαμε στὸ δρόμον μας, μὰ δὲν κάναμε κα-
νένα σινιάλο, δὲν εἶπαμε οὔτε μιὰ λέξη, δὲν εἶχα-
με καμιά λέξη νὰ ποῦμε, γιατί δὲ συναπαντηθή-
καμε στὴν ἁγία νύχτα μὰ στὴ ντροπισμένη μέρα.

Ἐνας τοῖχος τῆς φυλακῆς μᾶς τριγύριζε καὶ τοὺς
δυὸ, εἴμαστε δυὸ ἀπόκληροι ; ὁ κόσμος μᾶς εἶχε πε-
τάξῃ ἀπ' τὴν καρδιά του κι ὁ Θεὸς ἀπ' τις φροντί-
δες του καὶ τὰ σίδερα ποὺ παραμονέδουν τὴν ἡμαρ-
τία μᾶς εἶχαν πιάσῃ στὰ βρόχια τους.

ΟΣΚΑΡ ΟΥΑΪΛΔ

Ἡ Κοινὴ Γνώμη

ΠΟΙΟΣ ΦΤΑΙΕΙ ;

Φίλε «Νουμά»,

Δὲν ξέρω, ἢ θὰ κἀν ὁ Βασιλεὺς ἢ ὁ Διάδοχος
ἀφτὸ ποῦ προτείνει ὁ κ. Φραγκοῦδης, δηλ. ἀνά
παρατηρηθῇ ὁ πρῶτος καὶ νὰ γυρίσῃ ὁ Βασιλεὺς ἀναστο-
λὴ τοῦ Συντάγματος γιὰ τρία χρόνια γιὰ νὰ κυ-
βερνήσῃ με Κυβέρνηση δυχτατορικὴ, καὶ νὰ ἔρθῃ
ὕστερς μιὰ Συνταχτικὴ Συνέλευση, νὰ κἀν ἓνα
καινούργιον Σύνταγμα πρὸ ἀρστήρ κτλ., μὰ κι
ἂν γίνουμε ἀφτὰ, καὶ τὰ παραδεχτῇ ὁ Λαός, πάλι
δὲ θὰ κάνουμε τίποτες, ἀφού ὕστερς ἀπὸ τρία χρό-
νια θὰ ἔρθουν οἱ ἴδιοι ἢ ἄλλοι νεώτεροι Ράλληδες
καὶ Λεβιδίδες νὰ κάνουν τὸ νέο Σύνταγμα, ποῦ
θὰ εἶναι ἀπάνου κάτου σὺν ἐκεῖνον ποὺ ἔχουμε, καὶ
πάλι ἐπὶ ἔχεις Γιάννη ; Τί εἶχα πάντα.

Ἐγὼ σὰ γιατρὸς θαρρῶ, πὼς τὸ γιατρικὸν θὰ
βρεθῇ σὰ βροῦμε τὴν ἀρρώστια, καὶ ἡ ἀρρώστια μας
δὲν εἶναι οὔτε ἀπὸ τὸ Σύνταγμα, οὔτε ἀπὸ τὴν
ἀγάπη τοῦ Λαοῦ στὰ παχιά τὰ λόγια ἢ στὰ πρό-
σωπα τοῦ χωριοῦ του, οὔτε ἀπὸ τὴ δράση τῆς Βα-

σιλείας. Ἡ ἀρρώστια μας προέρχεται ἀπὸ τὸ με-
γάλο πολιτικὸ λάθος ποὺ κάναμε, γιὰ νὰ χωριστοῦ-
με ἀπὸ τὸ Οἶκ. Πατριαρχεῖο, ποὺ εἶταν ἡ τρίτη
Δύναμη τῆς μεγάλης καὶ ἐνδοξῆς Βυζαντινῆς Ἀ-
φτοκρατορίας μας κι ἡ μονάχη στὸν καιρὸ τῆς
σκληρίας, καὶ γιὰ νὰ περιοριστοῦμε σ' ἓνα μονάχα
παράδειγμα ἄς θυμηθοῦμε τὸν Πατριάρχη Στέργιο
καὶ τὸν πύτροπον τοῦ ἀνήλικου γιου τοῦ Ἀφτοκρά-
τορα Ἡράκλειου Μάγιστρον Βῶκον ποὺ στὸν καιρὸ
ποῦ ἔλειπεν ὁ Ἀφτοκράτορας στὴ μεγάλη ἐκστρα-
τεία τῆς Περσίας ἐφτὰ χρονάκια κατορθώσανε καὶ
παράδες νὰ τοὺς στείλουνε καὶ στρατιῶτες, καὶ τὴν
Πόλη νὰ προφυλάξουν ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἐχτροὺς
μας. Οἱ φιλελεύθεροι κομπογιαννίτες τῆς λείψεως
Ἑλλάδας περιορίσανε τὸν κληρὸ μας στὰ θρησκε-
στικά του καθήκοντα, γιατί θαρρέψανε πὼς οἱ Δε-
σποτάδες καὶ παπᾶδες μας εἶναι ξένοι γιὰ τὸ ἔθνος,
ἐνῶ τὸ ἐνάντιον εἶναι ἀπὸ τὴ σάρκα του κι ἀπὸ τὰ
κόκαλά του (σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς του καὶ ὁστέον ἐκ
τῶν ὁστέων του), καὶ γιαφτὸ πάντα εἶτανε καὶ εἶναι,
με τὸ Λαὸ, καὶ χαίρουνται καὶ λυποῦνται καὶ πα-
θαίνουνε μαζί μ' αὐτόν καὶ στὴ μεγάλη Ἐπανά-
σταση καὶ στὸ Κρητικὸ καὶ τώρα στὸ Μακεδονικὸ
καὶ εἰς κάθε ἔθνικὸ ζήτημα, ἄς εἶναι καὶ ἀγρχα-
ματοί. Ἐχουμε καρδιά Ἑλληνικὴ, κι ἀφτὸ τοὺς
φτάνει νὰ εἶναι μαζί μας, καὶ στίς χαρές μας καὶ
στίς λύπες μας καὶ στίς ἐπιτυχίες μας καὶ στίς δυ-
στυχίες μας, καθὼς εἶναι κιόλας.

Ἐχοντας τέτια μεγάλη δύναμη ἠθικὴ, πολιτικὴ
καὶ θρησκευτικὴ τὴν περιορίσαμε τόσο τολύ, ὥστε
καὶ ὁ μικρότερος ὑπάλληλος τῆς Κεντρικῆς Κυβέρ-
νησης νὰ εἶναι μεγαλύτερος ἀπὸ τὸ Δεσπότη του
κι ἡ χειροτονία του νὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ Βουλευ-
τῆ, καθὼς καὶ τοῦ Πικρὰ ἀπὸ τὸν κομματάρχη
τῆς ἐπαρχίας του. Μὰ νὰ κι ἡ προκοπὴ μας. Δὲ
μπορεῖ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδας νὰ κυβερνήσῃ
καλὰ καλὰ οὔτε τὰ μοναστήρια οὔτε τις Ἐκκλησίες
ἐνῶ στὴν Τουρκία τὸ Οἶκον. Πατριαρχεῖο κυβερνάει
Θρησκευτικῶς καὶ Ἐκπαιδευτικῶς οὐλο τὸ ἔθνος,
ποὺ εἶναι θαρρῶ πολὺ πρὸ ἠθικὸ καὶ γραμματισμένο
καὶ προοδεύον ἀπὸ τὸ λείπερο Βασίλειον, κι ἄς
ἔχῃ ἀπάνου του τὴν Τουρκικὴ Κυβέρνηση ποὺ δὲν
τὴν κρίνει νὰ κἀν ὅ,τι ξέρει κι ὅ,τι θέλει.

Λοιπὸ κατὰ τὴ γνώμη μου πρέπει νὰ ξανακολ-
λήσουμε στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, γιὰ νὰ μᾶς
στέλῃ ἐκεῖνο, ἂν ἔχῃ ὅλους τοὺς Δεσποτάδες μας,
ἀλλὰ τοῦλάχιστο τὸν Ἐξάρχον πάσης Ἑλλάδας
«Μητροπολίτη Ἀθηνῶν» καὶ νὰ εἶναι με τὴν Ἱερὰ
Σύνοδο καὶ τὸ Ἐθνικὸ Μικτὸ Συμβούλιον ὁ Ἄρειος
Πάγος τῶν θρησκευτικῶν μας διαφορῶν. Τὰ θρη-
σκευτικὰ καὶ Σκολιακὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδας
νὰ διοικᾷ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἑλλάδας, ποὺ νὰ
γίνεται καθὼς ἡ τοῦ Οἴκ. Πατριαρχείου, με τὸ Ἐ-
θνικὸ Συμβούλιον ποὺ νὰ ἐκλέγεται ὅπως κι εἰς τὸ
Ρωμαῖκον τῆς Τουρκίας καὶ με τοὺς Δεσποτάδες καὶ
ἐθνικὰ Συμβούλια ἢ Δημογεροντίες στίς ἐπαρχίες
κτλ. Ἐτσι ἀφαιρώντας ἀπὸ τὴ Συναλλαγὴ τις
Ἐκκλ. καὶ Ἐκπαιδευτικὰς ὑπόθεσεις κάνουμε μιὰ
ἄλλη πολιτὶθρησκευτικὴ Δύναμη, ποὺ θᾶναι καὶ με-
σοανεξάρτητη, γιατί ἡ πολιτικὴ ἀρχὴ νὰ μὴν ἔχῃ
τὸ δικαίωμα ἀνακατωθῇ στίς δουλιές τῆς ἄλλῃς μο-
νάχας τὸ καθῆκον νὰ ἐκτελῇ τις ἀποφάσεις τῆς. Μο-
νάχα ἡ Βασιλεία θὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα τῆς ἀρνη-
σηκυρίας, δηλ. ν' ἀρνῇ τὴν ὑπογραφήν τῆς σὲ ἀπό-
φασες ποὺ θαρρεῖ βλαδερὲς γιὰ τὸ ἔθνος.

Ἐτσι σχηματίζεται ἡ τρίτη Δύναμη ἀπὸ τοὺς
Κληρικοὺς κι τοὺς Λογάδας τοῦ ἔθνους, ποὺ θὰ